

TRIGINTA DOCUMENTA
ECCLESIAE CATHEDRALIS PLOCENSIS
(1230 — 1317)

30 DOKUMENTÓW
KATEDRY PŁOCKIEJ
(1230 — 1317)

WYDAŁ

Małczyński
Dr. WOJCIECH KĘTRZYŃSKI

DYREKTOR ZAKŁADU NAR. IM. OSSOLIŃSKICH.

Z BIBLIOTEKI
Karola i Ewy Małczyńskich

LWÓW

NAKŁADEM ZAKŁADU NARODOWEGO IMIENIA OSSOLIŃSKICH

Z DRUKARNI E. WINIARZA

1888.

471414

471.4141

1944-D-1237

Że w bibliotekach krajowych pomimo tylu burz i klęsk znajdują się jeszcze materiały ciekawe do historii dawnych czasów, o tem przekonana była od dawna Kuratorya Zakładu narodowego imienia Ossolińskich, a wiedząc, że wskutek nieprzyjaznych okoliczności a nieraz także niezajomości właścicieli z każdym rokiem coraz więcej takich pomników ulega zniszczeniu, poleciła mi, wyznaczając na ten cel pewien fundusz, abym się badaniem bibliotek polskich w czasie letnich wakacji zajmował. Zwiedziłem wskutek tego w różnych latach część Galicyi, większą część Królestwa polskiego i Poznańskie. Że podróże te nie były bez rezultatu, o tem łatwo każdy może się przekonać, który przegłędnie materiały do dawnych naszych dziejów wydane przezemnie w IV tym i V tym tomie »Monumentów«.

Podróżując zwracałem uwagę nie tylko na takie pomniki, któreby mogły być umieszczone w Monumentach, lecz wypisywałem i inne, jeżeli ciekawe, które służyły albo mnie za temat oddzielnych rozpraw, lub z których inni także korzystali, jak n. p. pan prof. Nehring, który niektóre przezemnie odkryte zabytki staropolskiego języka umieścił w swem dziele: *Altpolnische Sprachdenkmäler*.

I to, co tutaj podaję, 30 dokumentów i listów mazo-wieckich, z lat 1230—1317, jest zdobyczą moich podróży.

W bibliotece kapituły plockiej bowiem znalazłem roku 1885 rękopis pergaminowy z XIV wieku pod liczbą I. 31 — dzisiejsza sygnatura jest H. 31, — z którego w V. tomie Monumentów kilka ciekawych zabytków naszej historii ogłosiłem, przy której sposobności podałem także dokładniejszy jego odpis (str. 419 itd.) Ale oprócz owych

pomników, znajduje się w nim cały szereg dokumentów i listów spisanych różnemi rękami w XIV wieku, od roku 1223 począwszy. Nie mając wówczas prócz kodeksu mazowieckiego nic pod ręką, aby skonstatować, co już drukowano, wynotowałem sobie krótko te dokumenta i listy, których nie znalazłem w owym kodeksie, a to w tym celu, aby niedrukowane wogóle przy innej sposobności przepisać. Ta sposobność nadarzyła się roku 1886: gdy wracając z księstwa Poznańskiego do domu, obrał umyślnie drogę na Płock. Doznałem jednak zawodu; z powodu kilku moich publikacyj, które zajmowały się pomnikami tegoż rękopisu i nań zwróciły uwagę, JE. senator Hube był go wypożyczył do Warszawy. Zamiaru swego zatem dokonać wtedy nie mogłem.

W roku bieżącym wybierając się po raz trzeci do Płocka i bawiąc w Warszawie; dowiedziałem się od pana S. Łaguny, że korzystając z obecności rękopisu H. 20 w Warszawie, nieomal wszystkie dokumenta w nim umieszczone przepisał, a że nie miał zamiaru ich publikować, odstąpił mi swoje odpisy. Należy mu się za to szczerza wdzięczność z mej strony, albowiem przepisując owe dokumenta na nowo w Płocku — a pismo jest nie tylko trudne, ale i miejscami zupełnie zatarte — miałem z jego kopii znakomitą pomoc i ułatwienie, bo porównywając jego odpis z moim, mogłem na miejscu sprawdzić, czyja przy zachodzących różnicach lekcya uzasadniona. Udało mi się także niektóre miejsca zupełnie zatarte, a przez p. Łagunę nieodefrowane, zapomocą reagensów wyczytać.

Oprócz dokumentów i listów tu umieszczonych, jest jeszcze pewna ilość przywilejów publikowanych już w kodeksie mazowieckim księcia Lubomirskiego, w *Culmisches Urkundenbuch* Woelkiego, w *Pomerellisches Urkundenbuch* Perlbacha i w najnowszej publikacji p. Ulanowskiego w Archiwum komisji historycznej t. IV.

Zanim z Warszawy udałem się do Płocka, wstąpiłem naprzód do Pułtusza, gdzie w bibliotece niegdys

kapitulnej kościoła kolegiackiego znalazł rękopis noszący nr. 8 z XVI i XVII wieku, w którym na początku mieszczą się na kartach 1—62: *Privilegia ecclesiae, villarum et proven-tuum capituli Polthoviensis et primo privilegia erectionum*; na kartach zaś 63—417: *Metrica capitularis capituli ecclesiae collegiatae Polthoviensis 1448—1535*.

W kodeksie tym znalazłem 30 dokumentów z XIII i XIV wieków, z których na chybił trafił wypisałem te, które mi się zdawały jeszcze niewydrukowane; nie miałem bowiem pod ręką nawet kodeksu mazowieckiego. Niektóre z przepisanych były wprawdzie, jak się pokazało, już wydrukowane, ale z oryginałów mocno uszkodzonych, tak że odpisy moje, podając po raz pierwszy tekst całkowity, stanowią zdobycz ciekawą, choć małą.

Nadmieniam tu jeszcze, że oryginały — bo i takie znajdują się w kodeksie H. 31 — zupełnie wiernie oddają, zaprowadziwszy tylko zwyczajne dziś zmiany co do interpunkcyi i wielkich liter, oraz co do przedłużonego »i«, które ma tylko graficzne znaczenie; w kopiach zaś zastąpiłem oprócz tego dowolnie używane »u« i »v« zwyczajną pisownią.

Na końcu uważam za miły obowiązek wyrazić szczerze podziękowanie ks. kanonikowi Pawłowskiemu, kustoszowi katedry płockiej i ks. prałatowi Grabowskiemu w Pułtusku, których uprzejmość pracę moją znakomicie ułatwiła, oraz p. Chroberskiemu, zakrystyanowi katedry płockiej, który bibliotekę i archiwum kapitulne w wzorowym utrzymuje porządku.

Lwów dnia 18 Listopada r. 1888.

DR. W. KĘTRZYŃSKI.

TRIGINTA DOCUMENTA
ECCLESIAE CATHEDRALIS PLOCENSIS

(1230 — 1317)

Archiwa
30 DOKUMENTÓW 44

KATEDRY PŁOCKIEJ

(1230 — 1317)

WYDAŁ

Dr. WOJCIECH KĘTRZYŃSKI

DYREKTOR ZAKŁADU NAR. IM. OSSOLIŃSKICH.

LWÓW

NAKŁADEM ZAKŁADU NARODOWEGO IMIENIA OSSOLIŃSKICH

1888.